



MIEJSKA
BIBLIOTEKA
PUBLICZNA
im. Jana Pawła II
w Opolu

Gabriela i 2x Marie

HISTORIA SILNA KOBIEȚAMI

GABRIELA
ZAPOLSKA

MARIA
KONOPNICKA

MARIA
DĄBROWSKA

Opole, 2017



Historia Silna Kobietami



Zestawienie tematyczne przygotowano w ramach projektu ministerialnego – ***Historia silna Kobietami***, który organizuje Miejska Biblioteka Publiczna im. Jana Pawła II w Opolu.

Zestawienie zawiera:

- biogramy pisarek:

- Gabrieli Zapolskiej,
- Marii Konopnickiej
- Marii Dąbrowskiej

- oraz literaturę popularnonaukową o życiu i twórczości tych kobiet

Zbiory dostępne w Miejskiej Bibliotece Publicznej – literatura popularnonaukowa oraz multimedia zostały ułożone w porządku alfabetycznym tytułami.

Opracowanie:

Joanna Żółtowska

Dział Informacji MBP



GABRIELA ZAPOLSKA

160 lat temu, 30 marca 1857 roku w Podhajcach na Wołyniu, jako córka Wincentego - marszałka szlachty wołyńskiej - i Józefy z Karskich, urodziła się **Gabriela Zapolska**. Naprawdę nazywa się **Maria Gabriela Stefania Korwin-Piotrowska**. Píše także pod pseudonimem Józef Maskoff, Walery Tomicki, Maryja.

Po kilku latach nauki - początkowo w Sacré-Coeur we Lwowie, a następnie na pensji pani Horoszkiewiczowej i w domu - młoda Gabriela Zapolska przyjeżdża do Warszawy. Tam też wychodzi za mąż za porucznika

Konstantego Śnieżko-Błockiego i mieszka wraz z nim. Ich małżeństwo jednak trwa krótko.

Jeszcze przed wstąpieniem w związek małżeński Gabriela Zapolska wiąże swoje życie z teatrem. Występuje zarówno w teatrach wędrownych, jak i stałych, we wszystkich trzech zaborach. Jako pisarka debiutuje w 1883 roku pod pseudonimem Gabriela Zapolska opowiadaniem *Jeden dzień z życia róży* (1881). Lata 1889-1895 Zapolska spędza w Paryżu. W 1892 roku dostaje angaż do zespołu aktorskiego Antoine'a, reformatora teatru francuskiego (bliskiego naturalizmowi).

Mieszkając we Francji, Zapolska wysyła *Listy paryskie* do wydawanego w Warszawie *Przeglądu Tygodniowego*. Utrzymuje również kontakt z emigracją polską. W Polsce na łamach czasopism zostaje wydany zbiór nowel Zapolskiej *Menażeria ludzka* (1891) oraz powieści *We krwi* (1891) i *Szmat życia* (1891).

W maju 1895 roku Gabriela Zapolska wraca do Polski - początkowo do Warszawy, później otrzymuje angaż w krakowskim teatrze. W listopadzie 1901 roku wychodzi za mąż za malarza Stanisława Janowskiego. W 1904 roku Gabriela przenosi się do Lwowa, gdzie mieszka do końca życia, z wyjątkiem krótkich pobytów w galicyjskich i zagranicznych uzdrowiskach.

Zapomniana i schorowana umiera 17 grudnia 1921 roku.

W skomplikowanym życiu Gabrieli Zapolskiej nie było dnia bez intryg, podchodów czy publicznych zniewag. Zapolska jest dość trudną osobą we współżyciu i dość niezwykłą jak ówczesne lata pisarką. Wzbudza emocje, irytuje i zachwyca nie tylko swoją osobą, twórczością, ale także wrażliwością i temperamentem.

Zapolska słynie z tego, że potrafi „rzucić prawdę między oczy”, nie bacząc na konsekwencje. Gabriela to żurnalistka, publikuje felietony, problemowe artykuły. Jej proza niezwykle szybko zyskuje rozgłos i uznanie krytyków. Zapolską interesują ludzkie losy. Ma niezwykłą zdolność

współodczuwania. Uderza w postacie kobiece, które chcą za wszelką cenę wyrwać się ze swojego świata ku lepszemu życiu. W swojej twórczości porusza różne tematy od lekkich po tabu, podejmuje polemikę na temat prawdy i kłamstwa w życiu ludzkim. W swoich komediach i tragifarsach niesłychanie ciekawie rozwija problem roli społecznej, maski.

Do najważniejszych dokonań prozatorskich należą: *Małazka* (1883), *Kaśka Kariatyda*, *Przedpiekle* (1889), *Menażeria ludzka* (1893), *Zaszumi las* (1899), *Sezonowa miłość* (1904), *Córka Tuśki* (1907), *O czym się nie mówi* (1909), *O czym się nawet myśleć nie chce* (1914), *Kobieta bez skazy* (1913). Powieści i nowele tłumaczone były na wiele języków, m.in. na rosyjski, niemiecki, szwedzki, czeski, węgierski, słowacki i ukraiński.

Największą wartość w dorobku Zapolskiej mają dramaty, m.in.: *Ich czworo. Tragedia ludzi głupich* (premiera 1893), *Żabusia* (1897), *Małka Szwarcenkopf* (1897), *Jojne Firulkes* (1898), *Moralność pani Dulskiej* (1906), *Panna Maliczewska* (1910).

Ważniejsze wydania: *Wydanie zbiorowe dzieł*, t. 1-26, Lwów 1922-27; *Dzieła wybrane*, t. 1-16, Kraków 1957-58; *Dramaty*, t. 1-2, Wrocław 1960-61; *Publicystyka*, t. 1-3, Wrocław 1958-62; *Listy*, t. 1-2, Wrocław 1970.

LITERATURA POPULARNONAUKOWA

1. **101 kobiet polskich : ślad w historii** / Stefan Król. - Warszawa : "Książka i Wiedza", 1988.
Sygn. 929
Wypożyczalnia Centralna, Oddział Dziecięcy – Młodzieżowy, Filia nr 1, Filia nr 4, Filia nr 17
2. **Ciało, pożądanie, ubranie : o wczesnych powieściach Gabrieli Zapolskiej** / Krystyna Kłosińska. - Kraków : "eFKa", 1999.
(Kobieta, Kultura, Krytyka / eFKa)
Sygn. 82(091) pol.
Wypożyczalnia Centralna
3. **Dramat polski : interpretacje. Cz. 1. Od wieku XVI do Młodej Polski** / pod red. Jana Ciechowicza i Zbigniewa Majchrowskiego ; wstęp i posł. Dobrochny Ratajczakowej. - Gdańsk : "Słowo/Obraz Terytoria", 2001.
Sygn. 82(091) pol.
Wypożyczalnia Centralna, Dział Informacji
4. **Dramaturgia Młodej Polski : próba monografii dramatu z lat 1890-1918** / Lesław Eustachiewicz. - Wyd. 2. - Warszawa : Państw. Wydaw. Nauk., 1986.
Sygn. 82(091) pol.
Wypożyczalnia Centralna, Filia nr 5
5. **Gabriela Zapolska** / Józef Rurawski. - Warszawa : "Wiedza Powszechna", 1981.
(Profile / Wiedza Powszechna)
Sygn. 82(091)A/Z pol.
Wypożyczalnia Centralna, Filia nr 1, Filia nr 4, Filia nr 17
6. **Gabriela Zapolska : monografia bio-bibliograficzna** / Jadwiga Czachowska. - Kraków : Wydaw. Literackie, 1966.
(Z Prac Instytutu Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk)
Sygn. 82(091)A/Z pol.
Wypożyczalnia Centralna
7. **Listy Gabrieli Zapolskiej. T. 1** / oprac. Stefania Linowska. - Warszawa : Państw. Inst. Wydaw., 1970.
Sygn. 821.162.1-6:929-052A/Z
Wypożyczalnia Centralna
8. **Listy Gabrieli Zapolskiej. T. 2** / oprac. Stefania Linowska. - Warszawa : Państw. Inst. Wydaw., 1970.
Sygn. 821.162.1-6:929-052A/Z
Wypożyczalnia Centralna
9. **Naturalistyczne dramaty** / Gabriela Matuszek. - [Wyd. 2 popr.]. - Kraków : "Universitas", cop. 2008.
Sygn. 82(091)-2
Wypożyczalnia Centralna, Dział Informacji

10. **Parnas polski we wspomnieniach i anegdocie : od Niemcewicza do Wyspiańskiego** / oprac. Halina Przewoska ; il. Konstanty Maria Sopoćko. - Warszawa : Wydaw. SBP, 1964.
Sygn. 82(091)A/Z pol.

Wypożyczalnia Centralna, Dział Informacji - Gabinet Książki

11. **Rok 1900 : szkice o dramacie zapomnianym** / Zygmunt Greń. - Kraków : Wydaw. Literackie, 1969.

Sygn. 82(091)pol.

Wypożyczalnia Centralna

12. **Szkło i brylanty : Gabriela Zapolska w swojej epoce** / Arael Zurli. - Warszawa : "Iskry", cop. 2016.

Sygn. 82(091)A/Z pol.

Wypożyczalnia Centralna

13. **Wiek kobiet w literaturze** / red. Jadwiga Zacharska, Marek Kochanowski ; aut. Ewa Kraskowska. - Białystok : "Trans Humana", 2002.

Sygn. 82(091)

Wypożyczalnia Centralna, Dział Informacji

14. **Z pozytywistycznych zbliżeń literatury i malarstwa** / Wiesław Olkusz ; Uniwersytet Opolski. Instytut Filologii Polskiej. - Opole : Wydaw. Uniwersytetu Opolskiego, 1998.

Sygn. 82(091) pol.

Wypożyczalnia Centralna, Dział Informacji – Gabinet Książki, Filia nr 4, Filia nr 17

MULTIMEDIA

1. **Ich czworo** [Film] / Gabriela Zapolska ; reż., scen. Tomasz Zygadło ; reż. TV Barbara Borys-Damięcka. - Warszawa : Telewizja Polska, 2012.

(Złota Setka Teatru Telewizji)

Mediateka

2. **Moralność pani Dulskiej** [Film] / [aut.] Gabriela Zapolska ; reż. Tomasz Zygadło. - Warszawa : Telewizja Polska S.A., 2008.

(Złota Setka Teatru Telewizji)

Mediateka

3. **Skiz : komedia w trzech aktach** / Gabriela Zapolska. - Warszawa : "Elipsa", cop. 2008. (Kocham Teatr ; 10)

Sygn. 821-2 pol.

Mediateka



MARIA KONOPNICKA

175 lat temu, 23 maja 1842 roku w Suwałkach urodziła się **Maria Konopnicka**. Jako poetka debiutuje w prasie w 1870 roku.

Uczy się przez rok na pensji sióstr sakramentek w Warszawie, gdzie spotyka na swojej drodze Lizę Pawłowską, późniejszą Orzeszkową. Ich przyjaźń trwa wiele lat. W późniejszym okresie Konopnicka dokształca się we własnym zakresie, wychowując sześcioro dzieci i utrzymując się z dochodów niewielkiego, dzierżawionego folwarku.

W latach 1877-1890 mieszka w Warszawie, gdzie od 1884 do 1886 roku redaguje pismo dla kobiet *Świt*. Po 1890 roku przebywa w kilku krajach Europy Zachodniej, współpracując z prasą krajową oraz organizacjami polskimi za granicą.

Organizuje międzynarodowy protest przeciwko prześladowaniu polskich dzieci we Wrześni w latach 1901-1902. Na 25-lecie twórczości otrzymuje w darze dworek w Żarnowcu, zakupiony ze składek społeczeństwa. W latach 1905-1907 znów przebywa w Warszawie, gdzie organizuje pomoc dla uwięzionych przez władze carskie i ich rodzin.

Umiera na zapalenie płuc, 8 października 1910 roku. Zostaje pochowana w Panteonie Wielkich Lwowian na Cmentarzu Łyczakowskim. Jej pogrzeb staje się wielką manifestacją patriotyczną, w uczestniczy blisko 50 tysięcy osób. Autorem popiersia nagrobnego jest Luna Drexlerówna, a na cokole widnieje fragment wiersza Konopnickiej *Na cmentarzu: Proście wy Boga o takie mogiły, Które leż nie chcą, ni skarg, ni żalości, Lecz dają sercom moc czynu, zdrój siły Na dzień przyszłości*.

Maria Konopnicka to ważna postać XIX wieku, intelektualistka, zapomniana i niedoceniana przez społeczeństwo krytyczka literatury, stypendystka Henryka Sienkiewicza, jedna z najważniejszych postaci zajmujących się recepcją romantyzmu polskiego.

Konopnicka to także znakomita tłumaczka, która w literaturze polskiej odkryła najnowsze prądy literackie końca XIX wieku. Tłumaczyła m.in. poezję Ady Negri, Heinricha Heinego, *Cyrano De Bergerac* Edmonda Rostanda, *Serce* Edmonda De Amicis.

Bardzo ważne miejsce w życiu autorki odgrywają podróże. Odwiedza m.in. Niemcy, Wenecję, Czechy, Francję, Szwajcarię. Podróżuje po całej Europie szukając natchnienia, inspiracji. Interesuje ją kwestia przenikania kultur, fascynują różnice zachodząca między duchem słowiańskim, a duchami innych narodów. Przez swoje liczne podróże manifestuje

niezgodę na Polskę, świat, sytuację, w której się wówczas znajduje. Podróże traktuje jako wielką ucieczkę od świata, w którym przyszło jej żyć. Te podróże mogą służyć również poszukiwaniu własnej tożsamości, inspiracji artystycznej.

Bohaterami wszystkich opowieści Konopnickiej w rzeczywistości nie są kraje, które odwiedziła czy ludzie których spotykała. Najważniejsza jest ona sama, jej ciekawość jest najcenniejszym elementem.

Wydała zbiory: *Linie i dźwięki*, *Italia*, *Nowe pieśni i Głosy ciszy*. Pisała też wiersze dydaktyczne: *Śpiewnik historyczny*, *Ludziom i chwilom* oraz poematy epickie *Przez głębinę* i *Pan Balcer w Brazylii*. Najbardziej znanym utworem poetyckim Konopnickiej jest *Rota*, która stała się jedną z narodowych pieśni patriotycznych. Znaczną część twórczości Konopnickiej stanowią zbiory opowiadań i nowel, wśród których najbardziej znanymi są: *Mendel Gdański*, *Nasza szkapa* i *Miłosierdzie gminu*.

Do dziś popularne są też utwory dla dzieci: *O krasnoludkach i sierotce Marysi*, *Stefek Burczymucha*, *O Janku Wędrowniczku* czy *Na jagody*. Autorka zajmowała się też reportażem, krytyką i eseistyką literacką.

Maria Konopnicka jest poetką najbardziej społeczną za wszystkich poetów polskich – na to chyba zgadzają się wszyscy. Zapowiedziałwszy, że nie przychodzi wtórzyć słowikom ani z różą kwitnąć, lecz 'z tobą płakać człowieku', święcie i zawsze, i wszędzie dotrzymuje ona tego ślubu.

[Kazimierz Kelles–Krauz w: Maria Szypowska, "Konopnicka jakiej nie znamy", Zysk i S–ka, Poznań 2014]

Konopnickiej przez ostatnie sto lat praktycznie nie czytano – nią się posługiwano.
[Lena Magnone, "Maria Konopnicka. Lustra i symptomy", słowo/obraz terytoria, Gdańsk 2011]

LITERATURA POPULARNONAUKOWA

1. **101 kobiet polskich : ślad w historii** / Stefan Król. - Warszawa : "Książka i Wiedza", 1988.
Sygn. 929
Wypożyczalnia Centralna, Oddział Dziecięco – Młodzieżowy, Filia nr 1, Filia nr 4, Filia nr 17
2. **Czytanie Konopnickiej** / pod red. Olgi Płaszczewskiej ; posł. opatrzył Marian Stala. - Kraków : Wydaw. Uniwersytetu Jagiellońskiego, cop. 2011.
Sygn. 82(091)A/Z pol.
Wypożyczalnia Centralna, Dział Informacji – Gabinet Książki
3. **Dworek Marii Konopnickiej w Żarnowcu : historia i teraźniejszość : 80 rocznica przybycia poetki do Żarnowca** / Władysław Dubis, Zdzisław Łopatkiewicz ; [słowo wstępne Stanisław Szwalbe] ; Towarzystwo im. Marii Konopnickiej. - Wyd. 2. - Warszawa : "Sport i Turystyka" : Tow. im. Marii Konopnickiej, 1984.
Sygn.82(091)A/Z pol.
Wypożyczalnia Centralna, Dział Informacji – Gabinet Książki, Oddział Dziecięco – Młodzieżowy, Filia nr 4, Filia nr 17
4. **Kolumna duchów nad nami : prace historycznoliterackie o tematyce śląskiej** / Stanisław Kolbuszewski ; wybór Jacek Kolbuszewski ; wstęp Stanisław Sławomir Nicieja. - Opole : Wydaw. Instytut Śląski, 1988.
Sygn. 82(091) pol. Ś
Wypożyczalnia Centralna, Dział Informacji, Filia nr 4, Filia nr 17
5. **Konopnicka i współczesny jej świat literacki : szkice historyczno-literackie** / red. Justyna Leo. - Warszawa : "Czytelnik", 1969.
Sygn. 82(091)A/Z pol.
Wypożyczalnia Centralna
6. **Konopnicka jakiej nie znamy** / Maria Szypowska. - Wyd. 1. w tej ed. - Poznań : Zysk i S-ka, cop. 2014.
Sygn. 82(091)A/Z pol.
Wypożyczalnia Centralna
7. **Konopnicka jakiej nie znamy** / Maria Szypowska. - Wyd. 6, 1 w wydaw. "Glob". - Szczecin : "Glob", 1985.
Sygn. 82(091)A/Z pol.
Oddział Dziecięco – Młodzieżowy, Filia nr 1, Filia nr 4, Filia nr 17
8. **Konopnicka jakiej nie znamy** / Maria Szypowska. - Warszawa : Państw. Inst. Wydaw., 1963.
(Ludzie Żywi / PIW ; 5)
Sygn. 82(091)A/Z pol.
Wypożyczalnia Centralna, Filia nr 17
9. **Konopnicka na szlakach romantyków** / Barbara Bobrowska. - Warszawa : Wydaw. Nauk. PWN, 1997.

Sygn. 82(091)A/Z pol.
Wypożyczalnia Centralna, Filia nr 17

10. Konopnicka wśród jej współczesnych : szkice historycznoliterackie. - Warszawa : "Czytelnik", 1976.

Sygn. 82(091)A/Z pol.
Wypożyczalnia Centralna, Filia nr 1, Filia nr 4, Filia nr 5, Filia nr 17

11. Korespondencja. T. 1. Do pisarzy: Józefa Ignacego Kraszewskiego, Stanisława Krzemińskiego, Teofila Lenartowicza, Ernesta Schwaba-Polabskiego, Jaroslava Vrchlickiego, Elišky Krasnohorskéj, Františka Kvapila / Maria Konopnicka ; red. nac. Konrad Górski ; oprac. staraniem Towarzystwa im. Marii Konopnickiej, Instytut Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk. - Wrocław : Zakł. Nar. im. Ossolińskich, 1971.

Sygn. 821.162.1(091)(044)A/Z
Dział Informacji – Gabinet Książki

12. Korespondencja. T. 2. Konopnicka - Orzeszkowa : 1879-1910 / Maria Konopnicka ; oprac. Edmund Jankowski ; red. nac. Konrad Górski ; Polska Akademia Nauk. Instytut Badań Literackich, oprac. staraniem Towarzystwa im. Marii Konopnickiej. - Wrocław : Zakł. Nar. im. Ossolińskich, 1972.

Sygn. 821.162.1(091)(044)A/Z
Dział Informacji – Gabinet Książki

13. Korespondencja. T. 3. Korespondencja w sprawach redakcyjnych i wydawniczych oraz listy do pisarzy: Władysława Mickiewicza [...], Henryka Sienkiewicza / Maria Konopnicka ; Instytut Badań Literackich PAN ; komitet red. Konrad Górski. - Wrocław : Zakł. Nar. im. Ossolińskich, 1973.

Sygn. 821.162.1(091)(044)A/Z
Dział Informacji – Gabinet Książki

14. Korespondencja. T. 4. Listy dotyczące akcji wrzesińskiej i innych spraw społeczno-narodowych do Attilio Begeya, Jana Lorentowicza, ks. Stefana Dembińskiego oraz Józefa Rustejki, rodziny ks. Czartoryskich, Seweryny Duchińskiej, Marii i Władysława Mickiewiczów / Maria Konopnicka ; red. nac. Konrad Górski ; Polska Akademia Nauk. Instytut Badań Literackich - Wrocław : Zakł. Nar. im. Ossolińskich, 1975.

Sygn. 821.162.1(091)(044)A/Z
Dział Informacji – Gabinet Książki

15. Liryka polska : interpretacje / red. Jan Prokop, Janusz Sławiński. - [Wyd. 3]. - Gdańsk : "Słowo/Obraz Terytoria", cop. 2001.

Sygn. 82(091)-1 pol.
Wypożyczalnia Centralna

16. Listy do nie kochanych : Henryk Sienkiewicz-Maria Radziejewska, Maria Konopnicka-Maksymilian Gumpłowicz, Tadeusz Nalepiński-Maria Janowska / Krystyna Kolińska. - Katowice : "Śląsk", [1983].

Sygn. 821-6 pol.
Wypożyczalnia Centralna, Filia nr 4, Filia nr 5, Filia nr 7, Filia nr 14, Filia nr 17

17. **Listy do synów i córek** / Maria Konopnicka ; oprac., wstępem i przypisami opatrzyła Lena Magnone. - Warszawa : Wydaw. Instytut Badań Literackich PAN : Muzeum Marii Konopnickiej w Żarnowcu, 2010.

Sygn. 82(091)A/Z pol.

Wypożyczalnia Centralna, Dział Informacji – Gabinet Książki

18. **Literatura polska okresu realizmu i naturalizmu** / Janina Kulczycka-Saloni, Alina Nofer-Ładyka. - Warszawa : Państw. Zakł. Wydaw. Szkolnych, 1968.

Sygn. 82(091) pol.

Wypożyczalnia Centralna

19. **Maria Konopnicka (1842-1910) : poradnik bibliograficzny** / oprac. Iwona Szczepańska ; Biblioteka Narodowa. Instytut Bibliograficzny. - Warszawa : Biblioteka Narodowa, 1960.

Sygn. 016:012:821.162.1(091)"18/19":]A/Z

Dział Informacji - Gabinet Książki

20. **Maria Konopnicka** / Alina Brodzka ; wstęp Władysław Kiernik. - Wyd. 2. - Warszawa : Lud. Spółdz. Wydaw., 1961.

Sygn. 82(091)A/Z pol.

Dział Informacji - Gabinet Książki, Filia nr 17

21. **Maria Konopnicka** / Alina Brodzka ; [wstęp Władysław Kiernik]. - Warszawa : Lud. Spółdz. Wydaw., 1959.

Sygn. 821.162.1(091):929-052A/Z

Dział Informacji – Gabinet Książki

22. **Maria Konopnicka** / Alina Brodzka. - Warszawa : "Wiedza Powszechna", 1961.

(Profile / Wiedza Powszechna)

Sygn. 82(091)A/Z pol.

Dział Informacji – Gabinet Książki, Oddział Dziecięco - Młodzieżowy

23. **Maria Konopnicka** / Alina Brodzka. - Wyd. 3 uzup. - Warszawa : "Wiedza Powszechna", 1958.

(Biblioteczka Towarzystwa Wiedzy Powszechnej. Nauki społeczne)

Sygn. 821.162.1(091)A/Z

Oddział Dziecięco - Młodzieżowy

24. **Maria Konopnicka** / Alina Brodzka. - [Wyd. 3]. - Warszawa : "Wiedza Powszechna", 1965.

(Profile / Wiedza Powszechna)

Sygn. 82(091)A/Z pol.

Wypożyczalnia Centralna

25. **Maria Konopnicka** / Alina Brodzka. - [Wyd. 4]. - Warszawa : "Wiedza Powszechna", 1975.

(Profile / Wiedza Powszechna)

Sygn. 82(091)A/Z pol.

Wypożyczalnia Centralna, Wypożyczalnia dla Dzieci, Filia nr 3, Filia nr 4, Filia nr 5

26. **Maria Konopnicka** / Jan Baculewski. - Warszawa : Wydaw. Szk. i Pedagogiczne, 1978.
(Biblioteka "Polonistyki")
Sygn. 82(091)A/Z pol.
Wypożyczalnia Centralna

27. **Maria Konopnicka** / Wanda Leopold. - Warszawa : "Wiedza Powszechna", 1954.
(Biblioteczka Dla Każdego / Wiedza Powszechna)
Sygn. 82(091)A/Z pol.
Dział Informacji - Gabinet Książki, Filia nr 17

28. **Maria Konopnicka : lustra i symptomy** / Lena Magnone. - Gdańsk : "Słowo/Obraz Terytoria", 2011.
(Portrety Kobiet / Słowo / Obraz Terytoria)
Sygn. 82(091)A/Z pol.
Wypożyczalnia Centralna, Dział Informacji - Gabinet Książki, Filia nr 17

29. **Maria Konopnicka : rozwyrziona bezbożnica** / Iwona Kienzler. - Warszawa : "Bellona", cop. 2014.
Sygn. 82(091)A/Z pol.
Wypożyczalnia Centralna, Dział Informacji – Gabinet Książki

30. **Maria Konopnicka : w siedemdziesięciopięciolecie zgonu** / WSP, Instytut Filologii Polskiej, Katedra Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej. - Kraków : Wydaw. Nauk. WSP, 1987.
(Prace Monograficzne / red. Józef Zbigniew Białek, Jerzy Jarowiecki ; T. 81)
Sygn. 821.162.1(091)A/Z
Dział Informacji - Gabinet Książki

31. **Maria Konopnicka : życie i twórczość** / Jadwiga Słomczyńska. - Łódź : "Poligrafika", 1946.
Sygn. 821(091)A/Z pol.
Wypożyczalnia Centralna, Dział Informacji - Książka Dawna

32. **Maria Konopnicka jako krytyk i recenzent** / Mieczysława Romankówna. - Warszawa, Kraków : Państw. Wydaw. Nauk., 1972.
(Nauka dla Wszystkich ; nr 178)
Sygn. 821.162.1(091):929A/Z
Wypożyczalnia Centralna

33. **Maria Konopnicka poetka i turystyka** / Halina Sławińska ; posł. Stanisław Szwalbe ; Towarzystwo im. Marii Konopnickiej. Zarząd Główny. - Warszawa : "Sport i Turystyka", 1977.
Sygn. 82(091)A/Z pol.
Wypożyczalnia Centralna, Dział Informacji – Gabinet Książki, Oddział Dziecięco – Młodzieżowy, Wypożyczalnia dla Dzieci, Filia nr 3, Filia nr 4, Filia nr 5, Filia nr 17

34. **Maria Konopnicka w Arkadii i Nieborowie** / Jan Wegner ; wstęp Stanisław Szwalbe ; Towarzystwo im. Marii Konopnickiej. Zarząd Główny. - Warszawa : "Sport i Turystyka", 1975.

Sygn. 82(091)A/Z pol.
Wypożyczalnia Centralna, Filia nr 4, Filia nr 5

35. Maria Konopnicka w Bronowie i Gusinie : 70 rocznica śmierci Marii Konopnickiej w Żarnowcu / Halina Sławińska ; Towarzystwo im. Marii Konopnickiej. - Warszawa : "Sport i Turystyka", 1981.

Sygn. 82(091)A/Z pol.
Oddział Dziecięcy – Młodzieżowy, Filia nr 1, Filia nr 17

36. Narracje migracyjne w literaturze polskiej XX i XXI wieku / pod red. Hanny Gosk. - Kraków : "Universitas", cop. 2012.

(Centrum Badań Dyskursów Postzależnościowych ; t. 2)

Sygn. 82(091) pol.
Dział Informacji

37. Nielatwo być Konopnicką / Wiesława Grochola. - Warszawa : "Nasza Księgarnia", 1988.

Hasła przedmiotowe: Konopnicka, Maria (1842-1910), Literatura polska - 19-20 w, Biografie

Sygn. 82(091)A/Z pol.
Wypożyczalnia Centralna , Dział Informacji, Filia nr 1, Filia nr 4

38. Nowela - opowiadanie : (ewolucja gatunku) / pod red. Stanisław Żak. - Kielce : Wydaw. Pedagogiczne ZNP, 1994.

Sygn. 82(091)
Wypożyczalnia Centralna, Filia nr 4, Filia nr 17

39. Nowela, opowiadanie, gawęda : interpretacje małych form narracyjnych / red. Kazimierz Bartoszyński. - Wyd. 2 poszerz. - Warszawa : Państw. Wydaw. Nauk., 1979.

Sygn. 82(091) pol.
Wypożyczalnia Centralna

40. O wielkich Polakach dzieciom / [tekst Ewa Skarżyńska ; il. Paweł Kołodziejcki]. - Sandomierz : Wydaw. Diecezjalne i Drukarnia, cop. 2010.

Sygn. 929-052
Wypożyczalnia dla Dzieci

41. Pamiętam : Maria Konopnicka z Wasiłowskich i Suwałki / oprac. Zbigniew Fałtynowicz. - [Wyd. 2]. - Suwałki : Muzeum Okręgowe, 2001.

Sygn. 821.162.1(091):929-052A/Z]
Dział Informacji - Gabinet Książki

42. Porozmawiajmy o poezji / Jan Zygmunt Jakubowski. - Warszawa : Lud. Spółdz. Wydaw., 1979.

Sygn. 82(091) pol.
Wypożyczalnia Centralna, Filia nr 5

43. Problemy literatury polskiej okresu pozytywizmu. Seria 3 / pod red. Edmunda Jankowskiego i Janiny Kulczyckiej-Saloni ; przy współudziale Ewy Pieńkowskiej-Rohozińskiej ; Polska Akademia Nauk. Instytut Badań Literackich. - Wrocław : Zakł. Nar. im. Ossolińskich, 1984.

Sygn. 82(091) pol.

Wypożyczalnia Centralna, Filia nr 1

44. Somnambulicy - Dekadenci - Herosi : studia i eseje o literaturze Młodej Polski /

Maria Podraza-Kwiatkowska. - Kraków, Wrocław : Wydaw. Literackie, 1985.

Sygn. 82(091) pol.

Wypożyczalnia Centralna, Filia nr 4, Filia nr 17

45. Studia i szkice historycznoliterackie / red. nauk. Władysław Hendzel ; współaut. Jacek Sokolski ; Uniwersytet Opolski. - Opole : Wydaw. Uniwersytetu Opolskiego, 1997.

(Zeszyty Naukowe. Filologia Polska / U.O. ISSN 1427-2644 ; 38)

Sygn. 82(091) pol.

Wypożyczalnia Centralna, Filia nr 4

46. Suwalskie lata Marii Konopnickiej / Zygmunt Filipowicz ; [słowo wstępne Stanisław Szwalbe] ; Towarzystwo im. Marii Konopnickiej. Zarząd Główny. - Warszawa : "Sport i Turystyka", 1976.

Sygn. 82(091)A/Z pol.

Dział Informacji – Gabinet Książki, Filia nr 4

47. Śladami życia i twórczości Marii Konopnickiej : szkice historyczno-literackie : wspomnienia : materiały biograficzne / red. i wstęp Jan Baculewski. - Wyd. 2 popr. i uzup. - Warszawa : Lud. Spółdz. Wydaw., 1966.

Sygn. 82(091)A/Z pol.

Oddział Dziecięco - Młodzieżowy

48. Śladami życia i twórczości Marii Konopnickiej : szkice historyczno-literackie, wspomnienia, materiały biograficzne / zebrał i oprac. Jan Baculewski ; [oprac. graf. Michał Demczuk ; przedm. S. Szwalbe ; posł. W. Kiernik]. - Warszawa : Lud. Spółdz. Wydaw., 1963.

Sygn. 82(091)A/Z pol.

Dział Informacji - Gabinet Książki

49. Twórczość poetycka Maryi Konopnickiej w ciągu dwudziestupięciu lat / Henryk Galle. - Warszawa : E.Wende i S-ka, 1902.

Sygn. 82(091)A/Z pol.

Dział Informacji - Książka Dawna

50. Z pozytywistycznych zbliżeń literatury i malarstwa / Wiesław Olkusz ; Uniwersytet Opolski. Instytut Filologii Polskiej. - Opole : Wydaw. Uniwersytetu Opolskiego, 1998.

Sygn. 82(091) pol.

Wypożyczalnia Centralna, Dział Informacji – Gabinet Książki, Filia nr 4, Filia nr 17



MARIA DĄBROWSKA

128 lat temu, 6 października 1889 w Rusowie koło Kalisza urodziła się **Maria Szumska**. Ziemiańskie pochodzenie wyznacza niejako jej drogę literacką. *Noce i dnie* zapewniają jej miejsce w panteonie polskich pisarzy. W cenionym zbiorze opowiadań pt. *Ludzie stamtąd* przedstawia życie prostych ludzi, robotników i domowej służby.

Dąbrowska, mimo iż pochodzi z małej miejscowości, zdobywa wykształcenie w Lozannie i Brukseli, co zadecyduje o jej dalszym życiu. Pisarka chętnie angażuje się w sprawy publiczne, głównie związane z oświatą i obroną swobód obywatelskich. Literatka, wydawałoby się wyzuta z kobiecości, jest jednak prawdziwą femme fatale. Niespełna rok po wywidzie autorka *Nocy i dni* umiera. W testamencie zastrzega, iż prowadzone przez nią przez pół wieku dzienniki mogą ukazać się dopiero 40 lat po jej śmierci. To one właśnie ukazują prawdziwą twarz Dąbrowskiej.

Pierwszy mąż Dąbrowskiej - Marian Dąbrowski, umiera, gdy ona ma 36 lat. Maria bardzo szybko jednak wiąże się z kolejnym mężczyzną - Stanisławem Stempkowskim. Inspirację do tworzenia czerpie z miłości i erotyzmu.

To przez *Dzienniki* tworzy sobie obraz kobiety wyzwolonej, oświeconej i nowoczesnej oraz głoszącej śmiało tezy i osądy. Impulsem dzięki któremu Dąbrowska zaczyna systematycznie pisać dziennik, z początkiem I wojny światowej, jest przekonanie, że żyje „w wielkiej epoce”. Dąbrowska należy do zwolenników piśmiennictwa prywatnego. Oprócz tego, że prowadzi swój dziennik, to dodatkowo jest zagorzałą czytelniczą i propagatorką dokumentów tego typu. Pisarka zostaje uhonorowana tytułem doktora honoris causa przez Uniwersytet Warszawski oraz odznaczona Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski. Umiera 19 maja 1965 r.

Marcin Kozera (1927; opowiadania), *Gałąź czereśni* (1922; opowiadania), *Uśmiech dzieciństwa* (1923; opowiadania), *Dzikie ziele* (1925-1929; opowiadania), *Ludzie stamtąd* (1926; opowiadania), *Noce i dnie* (1932-1934; powieść, na jej podstawie powstał film fabularny i serial telewizyjny w reżyserii Jerzego Antczaka (1975); Państwowa Nagroda Literacka 1934), *Znaki życia* (1938; opowiadania), *Gwiazda zaranna* (1955; opowiadania), *Szkice o Conradzie* (1959; eseje), *Dramaty* (wyd. książkowe 1959).

Nieukończona druga powieść *Kompozycja istnienia*; wydania po śmierci pisarki, *Dzienniki* (powst. 1914-1965; wyd. od 1988; w roku 2009 ukazało się pełne wydanie w 13 tomach), korespondencja: *Ich noce i dnie. Korespondencja Marii i Mariana Dąbrowskich 1909-1925*. Oprac. Ewa Głębińska. Warszawa 2005, publicystyka: *Pisma rozproszone*. Kraków 1964, tomy I-II.

LITERATURA POPULARNONAUKOWA

1. **Dąbrowska (nie)znana : szkice** / Ewa Głębińska. - Warszawa : Trzecia Strona, cop. 2016.

Sygn. 82(091)A/Z pol.

Wypożyczalnia Centralna

2. **Dzienniki powojenne. [T. 1]. 1945-1949** / Maria Dąbrowska ; wybór, wstęp i przyp. Tadeusz Drewnowski. - [Wyd. 1 w tym wyborze]. - Warszawa : "Czytelnik", 1996.

Sygn. 82(091)A/Z pol.

Wypożyczalnia Centralna, Filia nr 4, Filia nr 17

3. **Dzienniki powojenne. [T. 2]. 1950-1954** / Maria Dąbrowska ; wybór, wstęp i przyp. Tadeusz Drewnowski. - [Wyd. 1 w tym wyborze]. - Warszawa : "Czytelnik", 1996.

Sygn. 82(091)A/Z pol.

Wypożyczalnia Centralna, Filia nr 4, Filia nr 17

4. **Dzienniki powojenne. [T. 3]. 1955-1959** / Maria Dąbrowska ; wybór, wstęp i przyp. Tadeusz Drewnowski. - [Wyd. 1 w tym wyborze]. - Warszawa : "Czytelnik", 1996.

Sygn. 82(091)A/Z pol.

Wypożyczalnia Centralna, Filia nr 4

5. **Dzienniki powojenne. [T. 4]. 1960-1965** / Maria Dąbrowska ; wybór, wstęp i przyp. Tadeusz Drewnowski. - [Wyd. 1 w tym wyborze]. - Warszawa : "Czytelnik", 1996.

Sygn. 82(091)A/Z pol.

Wypożyczalnia Centralna, Filia nr 4, Filia nr 7, Filia nr 17

6. **Dzienniki. [T.] 1. Dzienniki 1914-1932** / Maria Dąbrowska ; wybór, wstęp i przypisy Tadeusz Drewnowski. - Warszawa : "Czytelnik", 1988.

Sygn. 82(091)A/Z pol.

Wypożyczalnia Centralna, Filia nr 1, Filia nr 7, Filia nr 17

7. **Dzienniki. [T.] 2. Dzienniki 1933-1945** / Maria Dąbrowska ; wybór, wstęp i przypisy Tadeusz Drewnowski. - Warszawa : "Czytelnik", 1988.

Sygn. 82(091)A/Z pol.

Wypożyczalnia Centralna, Filia nr 1, Filia nr 7, Filia nr 17

8. **Dzienniki. [T.] 3. Dzienniki 1945-1950** / Maria Dąbrowska ; wybór, wstęp i przypisy Tadeusz Drewnowski. - Warszawa : "Czytelnik", 1988.

Sygn. 82(091)A/Z pol.

Wypożyczalnia Centralna, Filia nr 1, Filia nr 4, Filia nr 7, Filia nr 17

9. **Dzienniki. [T.] 4. Dzienniki 1951-1957** / Maria Dąbrowska ; wybór, wstęp i przypisy Tadeusz Drewnowski. - Warszawa : "Czytelnik", 1988.

Sygn.atura: 82(091)A/Z pol.

Wypożyczalnia Centralna, Filia nr 1, Filia nr 4, Filia nr 7, Filia nr 17

10. **Dzienniki. [T.] 5. Dzienniki 1958-1965** / Maria Dąbrowska ; wybór, wstęp i przypisy Tadeusz Drewnowski. - Warszawa : "Czytelnik", 1988.

Sygn. 82(091)A/Z pol.

Wypożyczalnia Centralna, Filia nr 1, Filia nr 4, Filia nr 7, Filia nr 17

11. **Kulturologia polska XX wieku.** [1], A-K / zespół red. Grzegorz Godlewski [i in.] ; wstęp Andrzej Mencwel. - Warszawa : Wydaw. Uniwersytetu Warszawskiego, 2013.

(Wiedza o Kulturze)

Sygn. 94(438)::008

Dział Informacji

12. **Literatura i homoseksualność** / Ewa Chudoba. - Częstochowa : "Sfinks", cop. 2013.

(Literatura i Kontrowersje)

Sygn. 82(091)

Wypożyczalnia Centralna

13. **Maria Dąbrowska** / Ewa Korzeniewska. - Warszawa : "Iskry", 1976.

(Współczesne Życiorysy Polaków)

Sygn. 82(091)A/Z pol.

Wypożyczalnia Centralna, Oddział Dziecięcy – Młodzieżowy, Wypożyczalnia dla Dzieci, Filia nr 1, Filia nr 4, Filia nr 5, Filia nr 17

14. **Maria Dąbrowska** / Zdzisław Libera. - Warszawa : Wydaw. Szk. i Pedagogiczne, 1975.

(Biblioteka "Polonistyki")

Sygn. 82(091)A/Z pol.

Wypożyczalnia Centralna, Filia nr 4, Filia nr 5

15. **Maria Dąbrowska** / Zdzisław Libera. - Warszawa : Państ. Zakł. Wydaw. Szkolnych, 1963.

(Biblioteka "Polonistyki")

Sygn. 82(091)A/Z pol.

Wypożyczalnia dla Dzieci, Filia nr 1

16. **Maria Dąbrowska i Stanisław Stempowski** / Grażyna Borkowska. - Kraków : Wydaw. Literackie, 1999.

(Pary)

Sygn. 82(091)A/Z pol.

Wypożyczalnia Centralna, Filia nr 1, Filia nr 5, Filia nr 14, Filia nr 17

17. **Męska rzecz** / Jarosław Górski. - Warszawa : Wydaw. Szk. PWN ; Bielsko-Biała : "Park", 2011.

(Literatura i Kontrowersje)

Sygn. 82(091)

Wypożyczalnia Centralna, Dział Informacji

18. **Pięćdziesiąt lat twórczości Marii Dąbrowskiej : referaty i materiały sesji naukowej** / red. Ewa Korzeniewska. - Warszawa : Państ. Inst. Wydaw., 1963.

(Z Prac Instytutu Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk)

Sygn. 821.162.1(091)"19"A/Z
Wypożyczalnia Centralna

19. Porachunki z XX wiekiem : szkice i rozprawy literackie / Tadeusz Drewnowski. -
Kraków : "Universitas" : Instytut Książki, cop. 2006.

Sygn. 82(091) pol.
Wypożyczalnia Centralna

20. Portrety i szkice literackie / Artur Hutnikiewicz. - Warszawa : Państw. Wydaw. Nauk.,
1976.

(Prace Wydziału Filologiczno-Filozoficznego / Towarzystwo Naukowe w Toruniu ; XXV)
Sygn. 82(091) pol.

Wypożyczalnia Centralna, Filia nr 17

21. Przedwiośnie czy potop : studium postaw polskich w XX wieku / Andrzej Mencwel.
- Warszawa : "Czytelnik", 1997.

Sygn. 82(091)A/Z pol.
Wypożyczalnia Centralna

22. Rzecz russowska : o pisarstwie Marii Dąbrowskiej / Tadeusz Drewnowski. -
Kraków : Wydaw. Literackie, 1981.

Sygn. 82(091)A/Z pol.
Wypożyczalnia Centralna, Filia nr 4, Filia nr 17

23. W pisarskim czyściecu : sylwetki dwudziestowiecznych pisarzy / Krzysztof Masłoń. -
Poznań : Zysk i S-ka, cop. 2017.

Sygn. 82(091) pol.
Wypożyczalnia Centralna, Dział Informacji

Bibliografia:

1. Borucki, M., *Polskie gniazda literackie*, Warszawa 2009.
2. *Dawni pisarze polscy od początków piśmiennictwa do Młodej Polski: przewodnik biograficzny i bibliograficzny*, t. 2, Warszawa 2001
3. *Dawni pisarze polscy od początków piśmiennictwa do Młodej Polski: przewodnik biograficzny i bibliograficzny*, t. 5, Warszawa 2001.
4. *Dwudziestolecie mniej znane: bo kobietach piszących w latach 1918-1939: z antologią*, pod red. nauk. E. Graczyk, Kraków 2011.
5. *Encyklopedia sławnych Polaków: biografie, dzieła, wydarzenia*, pod red. A. Grygiel, Poznań 2002.
6. *Historia literatury polskiej*, t. 6, pod red. A. Skoczek, Bochnia 2006.
7. *Historia literatury polskiej*, t. 7, pod red. A. Skoczek, Bochnia 2006.
8. *Historia literatury polskiej*, t. 8, pod red. A. Skoczek, Bochnia 2005.
9. Olczyk, J., *Życie literackie w Krakowie w latach 1893-2013*, Kraków 2016.
10. Tomkowski, J., *Literatura polska*, Warszawa 1995.
11. *Wielki leksykon pisarzy polskich*, t. 2, pod red. J. Pieszczachowicz, Kraków 2005.
12. *Współcześni polscy pisarze i badacze literatury: słownik biobibliograficzny*, t. 4, pod red. J. Czachowskiej, A. Szałgan, Warszawa 1996.

Źródła internetowe:

1. *Zapomniana i nieoceniona intelektualistka*,
<http://www.polskieradio.pl/24/289/Artykul/269487/>, dostęp 04.07.2017.
2. *Maria Konopnicka*,
<http://www.polskieradio.pl/39/247/Artykul/610304/>, dostęp 04.07.2017.
3. *Zachwycająca awanturka z diablem w oczach*,
<http://www.polskieradio.pl/7/178/Artykul/429919/>, dostęp 04.07.2017.
4. *Gabriela Zapolska*,
<http://culture.pl/pl/tworca/gabriela-zapolska>, dostęp 04.07.2017.
5. *Maria Dąbrowska*,
<http://culture.pl/pl/tworca/maria-dabrowska>, dostęp 04.07.2017.
6. *Maria Konopnicka*,
<http://culture.pl/pl/tworca/maria-konopnicka>, dostęp 04.07.2017.
7. *Maria Dąbrowska – kobieta wyzwolona*,
<http://www.polskieradio.pl/39/156/Artykul/947878,Maria-Dabrowska-%E2%80%93-kobieta-wyzwolona>, dostęp 04.07.2017.



Miejska Biblioteka Publiczna
im. Jana Pawła II w Opolu
ul. Minorytów 4
45-017 Opole

tel. 77 454 80 30
77 454 80 32
77 453 05 02
77 453 05 03

www.mbp.opole.pl
www.facebook.com/mbpopole
www.instagram.com/mbp_opole/